

JEDINSTVENO TRŽIŠTE I PREDNOSTI POSLOVANJA U EU CIKLUS „ŠKOLA PRAVA EU”

HDTP, webinar 12. studenog 2021.

Doc. dr. sc. Iva Savić

Ana Kapetanović, dipl. iur.

PLAN WEBINARA

- ❖ Uvod
- ❖ Jedinstveno tržište: osnovne slobode, sloboda pružanja usluga i poslovnog nastana, načelo zabrane diskriminacije
- ❖ Relevantna sudska praksa
- ❖ Sekundarno zakonodavstvo i „jedinstveno” certificiranje
- ❖ Jedinstveno tržište osiguranja

JEDINSTVENO TRŽIŠTE

JEDINSTVENO/UNUTARNJE/ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE

- osnovne slobode
 - sloboda pružanja usluga
 - sloboda poslovnog nastana
- načelo zabrane diskriminacije

JEDINSTVENO/UNUTARNJE/ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE

- Ugovor o Europskoj uniji

- Čl. 3 st. 3

„Unija uspostavlja **unutarnje tržište**. Ona radi na održivom razvoju Europe koji se temelji na **uravnoteženom gospodarskom rastu** i stabilnosti cijena, visoko konkurentnom socijalnom tržišnom gospodarstvu, s ciljem pune zaposlenosti i društvenog napretka, te visokoj razini zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša. Ona promiče znanstveni i tehnološki napredak. Ona suzbija društvenu isključenost i diskriminaciju, promiče socijalnu pravdu i zaštitu, ravnopravnost žena i muškaraca, međugeneracijsku solidarnost i zaštitu prava djeteta. Ona promiče ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te solidarnost među državama članicama. Ona poštuje svoju bogatu kulturnu i jezičnu raznolikost te osigurava očuvanje i unapređenje kulturnog nasljeđa Europe.

- Ugovor o funkcioniranju Europske unije

- uklanjanje postojećih prepreka zahtijeva usklađeno djelovanje kako bi se zajamčio stabilan gospodarski razvoj, uravnotežena trgovina i pošteno tržišno natjecanje (ponuda/potražnja)

JEDINSTVENO/UNUTARNJE/ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE

- Ugovor o funkcioniranju Europske unije
 - Čl. 4 st. 2 - podijeljena nadležnost između Unije i država članica

Stvaranje zajedničkog tržišta:

- Nadležnost pojedinih država članica – otvaranje nacionalnih granica robi ili uslugama iz drugih zemalja pod uvjetima određenim nacionalnim zakonodavstvom svake pojedine DČ, ali pod uvjetom da isto ne sadrži diskriminatorne elemente
- Nadležnost Unije – harmonizacija ili unifikacija na nivou Unije (zajedničko zakonodavstvo)
- Međusobno priznavanje (mutual recognition): treći oblik integracije tržišta; priznavanje proizvoda ili robe proizvedenih/stavljenih na tržište u skladu s pravom druge DČ (povjerenje u zakonodavni okvir druge države članice i izbjegavanje dugih i iscrpljujućih zakonodavnih postupaka na razini EU)

JEDINSTVENO/UNUTARNJE/ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE

- Noviji pristup – harmonizacija
 - Stavljanje proizvoda na tržište
 - Igračke
 - Zaštitna oprema
 - Eksplozivi
 - Medicinska oprema
 - U ranijoj fazi više direktive, kasnije uredbe
 - Zračni promet: uredbe iz domene sigurnosti: proizvodnja zrakoplova (uključujući i dronove), stavljanje drona na tržište i dr.

JEDINSTVENO/UNUTARNJE/ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE

Ekonomski i socijalni element zajedničkog tržišta:

- lakše kretanje robe, ljudi i usluga
- zaštita primatelja usluga (potrošača)

→ balans interesa

JEDINSTVENO/UNUTARNJE/ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE

- Ugovor o funkcioniranju Europske unije

- Čl. 26

Unija usvaja mjere s ciljem **uspostave ili osiguranja funkcioniranja unutarnjeg tržišta**, u skladu s odgovarajućim odredbama Ugovorâ.

Unutarnje tržište obuhvaća područje bez unutarnjih granica na kojem se slobodno kretanje robe, osoba, usluga i kapitala osigurava u skladu s odredbama Ugovorâ.

Vijeće, na prijedlog Komisije, određuje smjernice i uvjete potrebne kako bi se osigurao ravnomjeran napredak u svim odnosnim sektorima.

JEDINSTVENO/UNUTARNJE/ZAJEDNIČKO TRŽIŠTE

- Ugovor o funkcioniranju Europske unije

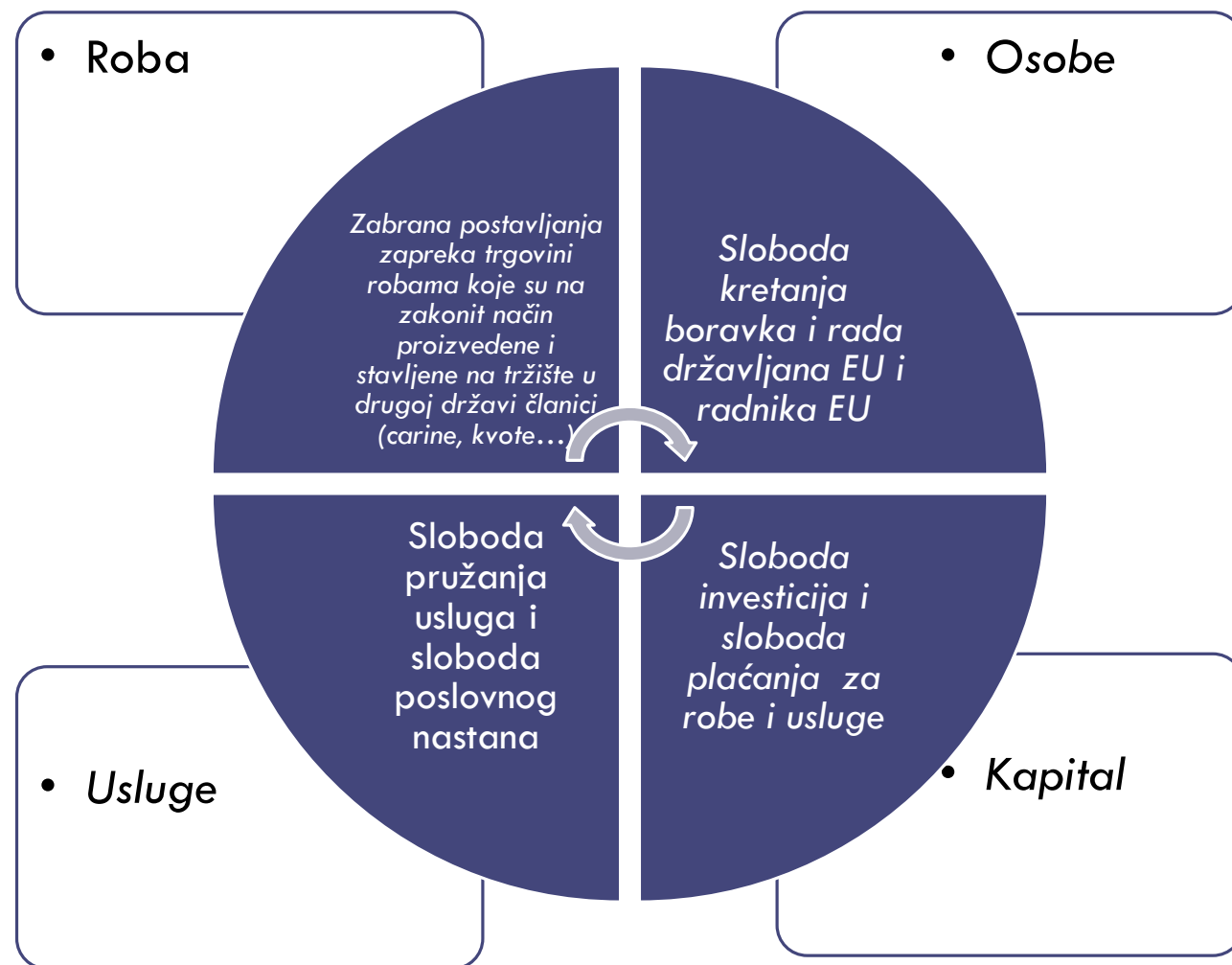
- Čl. 27

Prilikom sastavljanja svojih prijedloga radi ostvarivanja ciljeva određenih člankom 26., Komisija uzima u obzir koliko će napora određena gospodarstva s obzirom na **razlike u stupnju razvoja** morati uložiti za uspostavljanje unutarnjeg tržišta, te može predložiti odgovarajuće odredbe.

Ako te odredbe poprime oblik **odstupanja**, moraju biti privremene naravi i smiju uzrokovati tek najmanji mogući poremećaj funkcioniranja unutarnjeg tržišta.

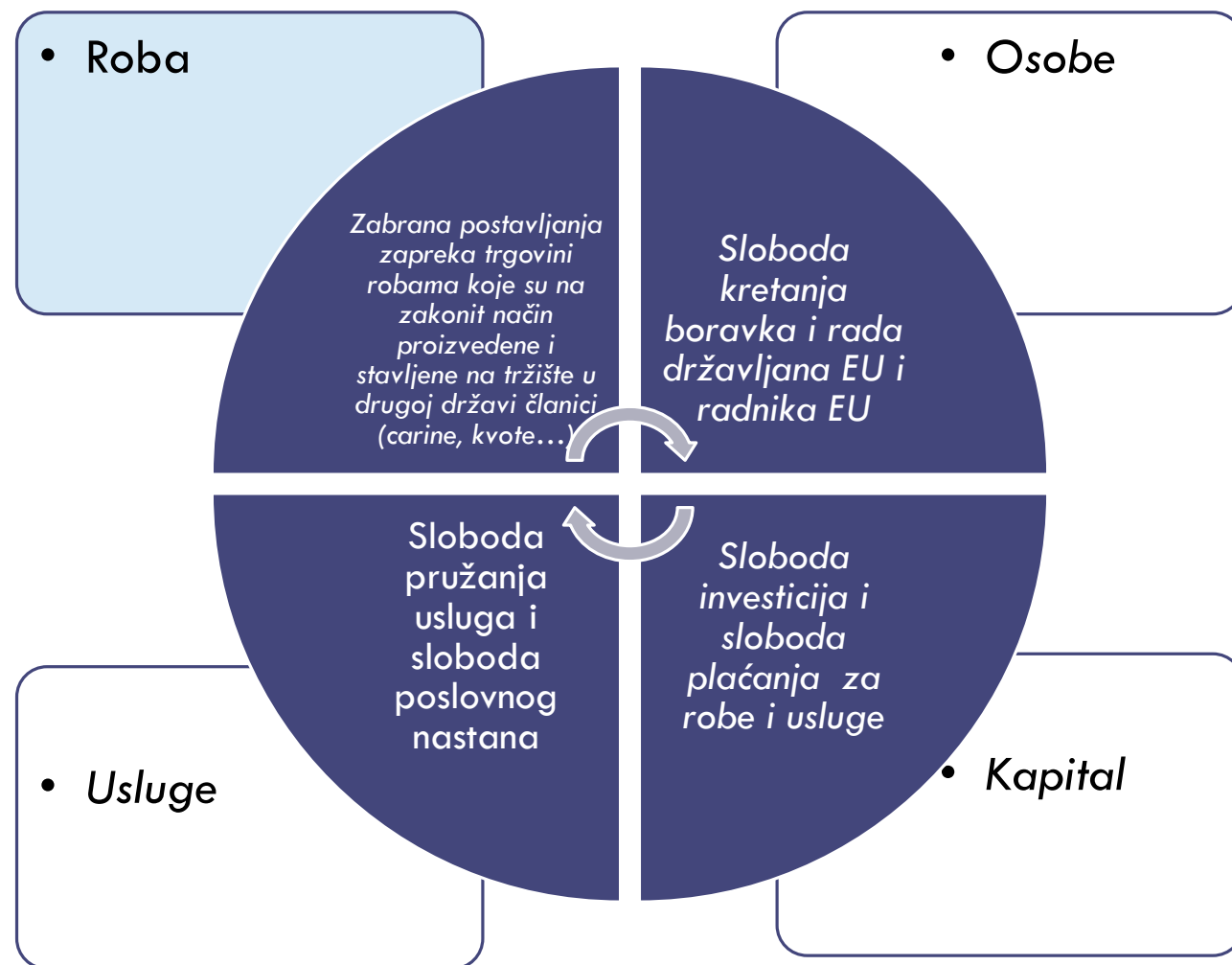
4 OSNOVNE SLOBODE

- trgovina i druge ekonomske aktivnosti bez zapreka
- veća konkurentnost na globalnom tržištu
- zabrana svake diskriminacije na temelju državljanstva
- ograničenja – opravdana razlozima javnog poretka, javne sigurnosti i javnog zdravlja
- iznimka – javne službe

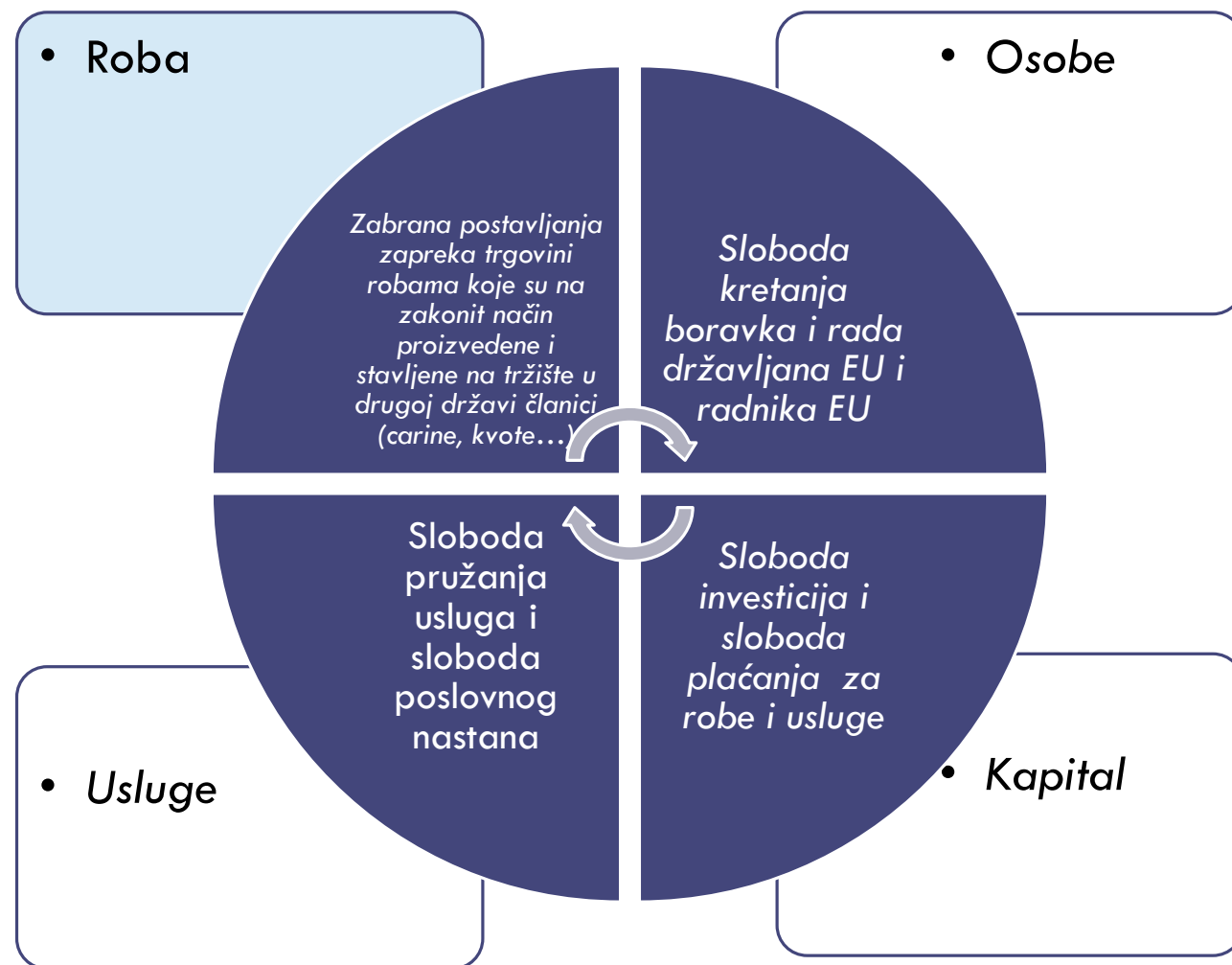
4 OSNOVNE SLOBODE

- carine, kvote i sve druge mjere sa istovrsnim (protekcionističkim) učinkom
- pr. talijanski zakon o nametu na izvoz povijesnih, kulturnih i arheoloških artikala – sa ciljem zaštite nacionalnog kulturnog blaga
- ECJ: bitan je učinak određene mjere, a ne svrha (dovoljno je da se namet naplaćuje za sve artikle koji prelaze granicu)

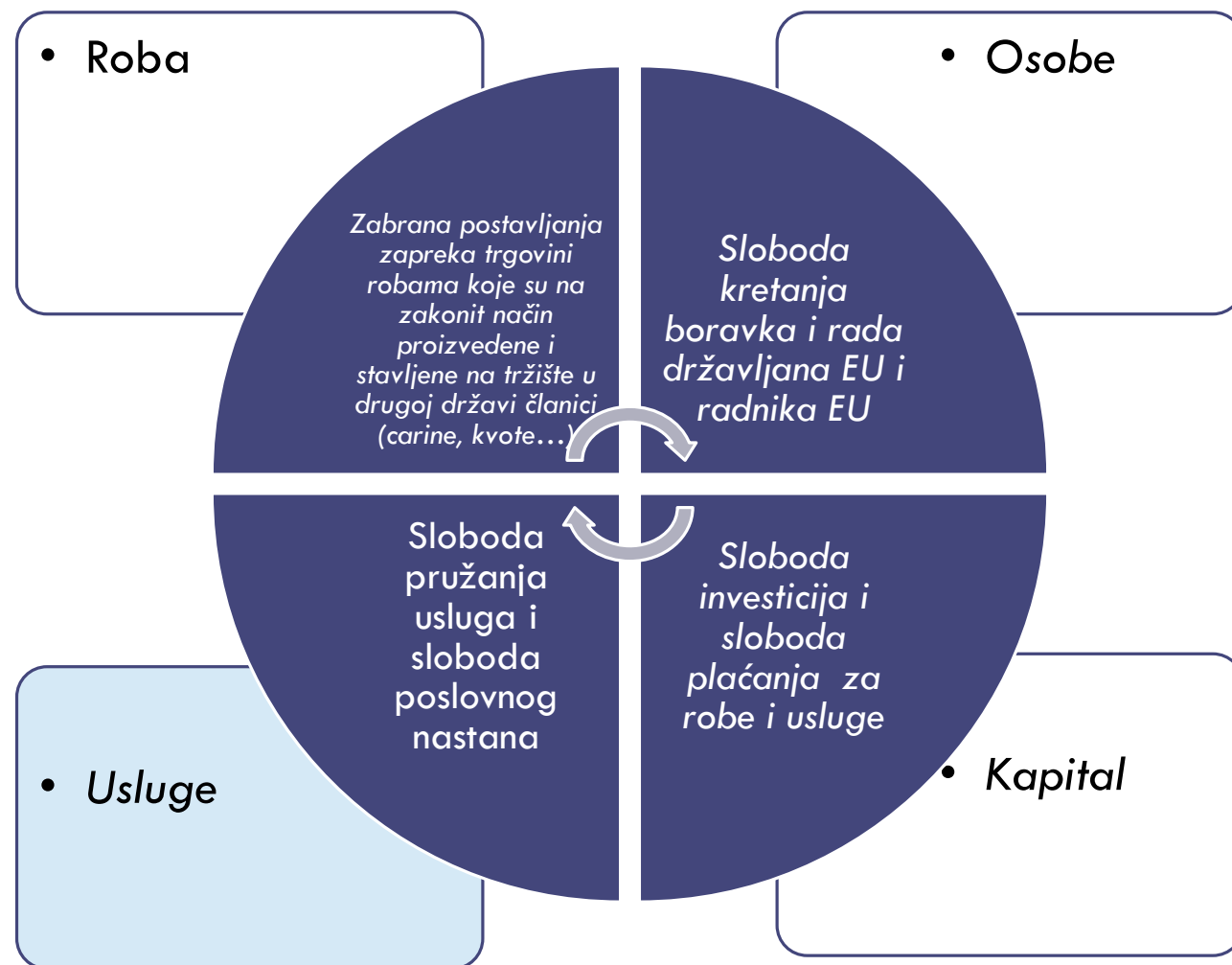
4 OSNOVNE SLOBODE

- carine, kvote i sve druge mjere sa istovrsnim (protekcioniističkim) učinkom
- Drugačiji slučaj sa npr. mjerama inspekcije pri ulazu u određenu DČ (sanitarna, veterinarska), posebice ako je ista predviđena EU pravom
- CARINSKA UNIJA: jednom kada je roba ušla na zakonit način u EU, ima se pravo slobodno kretati unutar EU

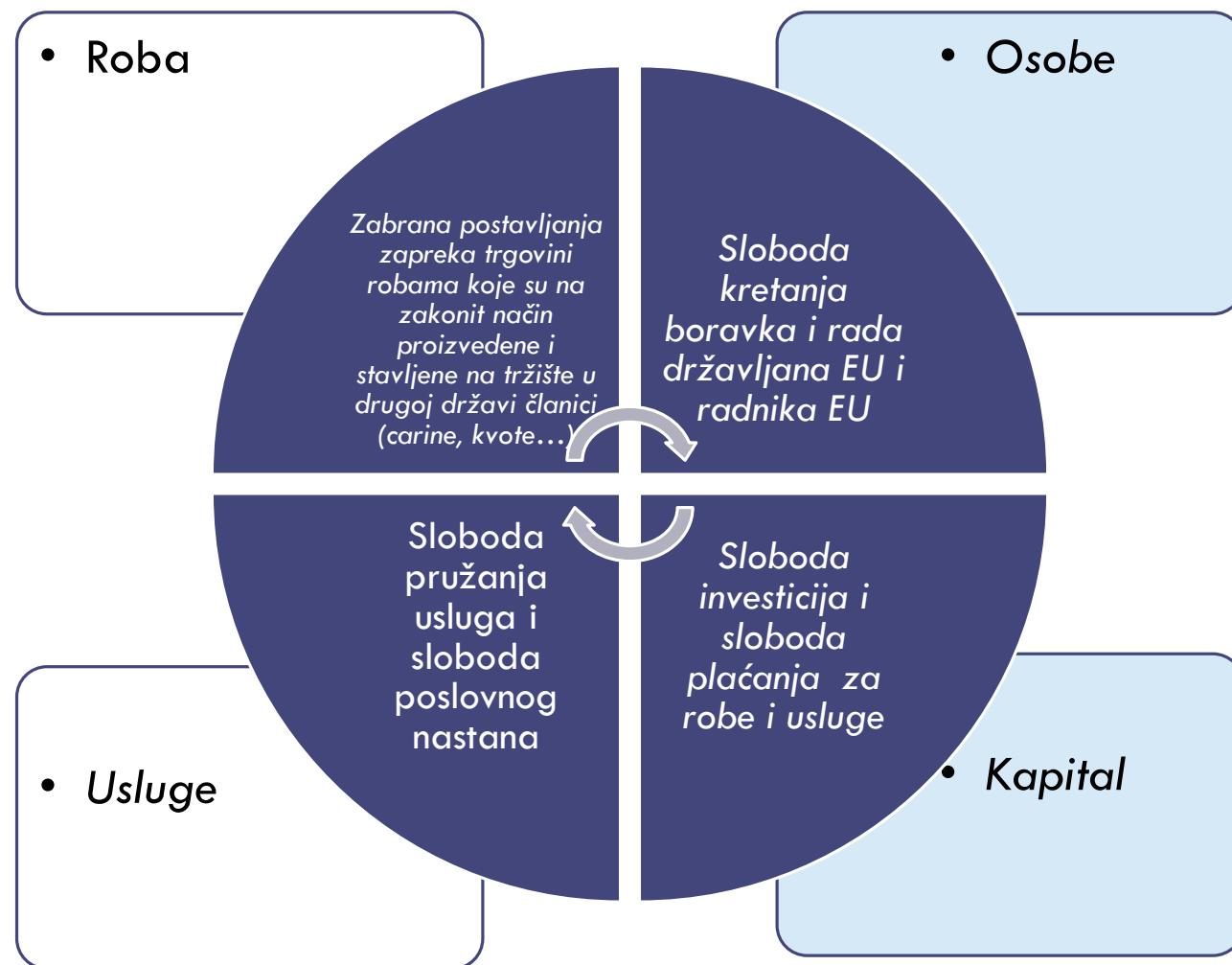
4 OSNOVNE SLOBODE

- pružanje usluga trajno ili povremeno/privremeno
- samozaposlene osobe
- mogućnost bavljenja svojom profesijom
- osnivanje predstavništva, podružnice i sl.
- Ne odnosi se na zaposlenike (sloboda kretanja radnika)

4 OSNOVNE SLOBODE

- slobodno kretanje zaposlenih osoba (radnika)
- optimalna alokacija resursa
- zabranjena diskriminacija na temelju državljanstva (iznimke – javni interes)
- porezna politika – nadležnost država članica, ali u skladu sa EU pravom i nediskriminatorna

SLOBODA POSLOVNOG NASTANA

- čl. 49. UFEU
- pravo pokretanja i obavljanja djelatnosti kao samozaposlene osobe te pravo osnivanja i upravljanja poduzećima, osobito trgovačkim društvima u smislu drugog stavka članka 54., sukladno uvjetima koje pravo zemlje u kojoj se taj poslovni nastan ostvaruje utvrđuje za svoje državljane, a podložno odredbama poglavlja koje se odnosi na kapital.
- zabranjeno ograničavanje slobode poslovnog nastana državljana jedne države članice na državnom području druge države članice

...uključujući i ograničavanje osnivanja zastupništava, podružnica ili društava kćeri od strane državljana bilo koje države članice s poslovnim nastanom na državnom području bilo koje države članice

„trgovačka društva“ društva koja su osnovana na temelju pravila građanskog ili trgovačkog prava, uključujući i zadruge te ostale pravne osobe uređene javnim ili privatnim pravom, osim onih koje su neprofitne.

SLOBODA POSLOVNOG NASTANA

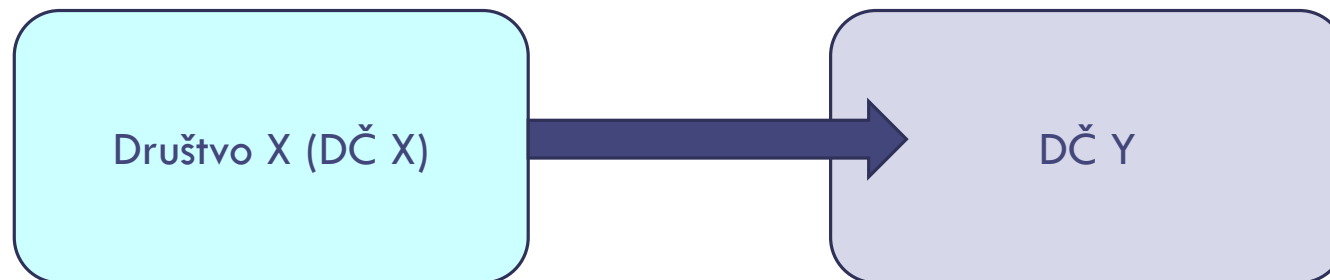
- Pružanje usluge dugoročno/kontinuirano, uz element osiguravanja svih elemenata nužnih za njeno obavljanje u određenoj DČ (npr. poslovne prostorije, ishođenje potrebnih dozvola i sl.)
- ECJ: stvarno obavljanje gospodarske aktivnosti (pružanje usluge za naknadu) kroz fiksni, stalni oblik poslovnog nastana na neograničeno razdoblje

SLOBODA POSLOVNOG NASTANA

- EP i Vijeće donose direktive
- načelno davanje prednosti djelatnostima kod kojih sloboda poslovnog nastana daje osobito vrijedan doprinos razvoju proizvodnje i trgovine
- osiguravanje bliske suradnje među nadležnim vlastima
- ukidanjem administrativnih postupaka i prakse koje proizlaze iz nacionalnih zakonodavstava ili prethodno sklopljenih sporazuma između DČ, a koji bi mogli predstavljati prepreku slobodi poslovnog nastana
- postupno ukidanje postojećih ograničenja
- usklađivanje zaštitnih mehanizama koje DČ traže od trgovačkih društava
- osiguravanje da uvjeti poslovnog nastana ne budu narušeni potporama koje dodjeljuju DČ

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

- Čl. 56. UFEU
- zabranjena ograničenja slobode pružanja usluga unutar Unije u odnosu na državljane DČ s poslovnim nastanom u DČ koja nije država osobe kojoj su usluge namijenjene

Zabranjeno nametanje ograničenja kojima se direktno/indirektno narušava ili stvara manje prihvatljivom usluga koju pruža poduzetnik iz druge DČ

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

- Čl. 57. UFEU
- „usluge“ koje se uobičajeno obavljaju **uz naknadu** za tu uslugu, u mjeri u kojoj nisu uređene odredbama koje se odnose na slobodu kretanja robe, kapitala i osoba
- „usluge“ osobito uključuju djelatnosti industrijske naravi, djelatnosti komercijalne naravi, obrtničke djelatnosti, djelatnosti slobodnih zanimanja
- ne dovodeći u pitanje odredbe poglavlja o pravu poslovnog nastana, osoba koja pruža neku uslugu može, u svrhu pružanja te usluge, privremeno obavljati svoju djelatnost u državi članici u kojoj se usluga pruža, i to prema istim uvjetima koje ta država propisuje za svoje državljane.

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

- Čl. 58. UFEU
- Sloboda pružanja usluga u području prometa uređena je odredbama glave koja se odnosi na promet

- zajednička prometna politika: zajednička pravila za međunarodni promet, uvjeti pružanja prometnih usluga u drugoj DČ, mjere za poboljšanje sigurnosti prometa itd.
- zabrana diskriminacije za prijevoz unutar Unije (na temelju podrijetla ili zemlje odredišta robe)
- odredbe primjenjive na željeznički i cestovni promet te promet unutarnjim plovnim putovima – EP i Vijeće mogu utvrditi odgovarajuće odredbe za pomorski i zračni promet

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

- Sloboda pružanja usluga podrazumijeva da pružatelj usluga registriran u bilo kojoj državi članici EU/EGP može slobodno pružati prekogranične usluge, **bez obavezne registracije poslovnog nastana ili ureda, ako se takve usluge pružaju povremeno ili privremeno**. Sloboda pružanja usluga znači odsutnost stalnog i kontinuiranog sudjelovanja u gospodarskom životu DČ u kojoj se usluga pruža.

Kriteriji za razlikovanje stalnog i privremenog/povremenog pružanja usluga kako ih definira Europski sud:

- Periodičnost trajanja
- Frekvencija (redovitost)
- Trajnost (kontinuitet)

Razlika se definira od slučaja do slučaja, uzimajući u obzir nabrojane pravne kriterije.

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

- Čak i ako se usluga pruža godinama nadležna tijela ne mogu samo temeljem takve činjenice zaključiti kako je poslovni nastan nužan i time obvezan – pružatelj usluga i dalje ima pravo pružati usluge. Isto tako, pružatelj usluga unatoč povremenosti ili privremenosti usluge koju pruža ima pravo na neki oblik ureda ili drugačije „poslovne infrastrukture” u državi u kojoj pruža takve usluge, a to ne znači poslovni nastan
- Sloboda pružanja usluga podrazumijeva da opći vremenski limiti ne bi smjeli biti strogo nametnuti kako bi se utvrdila razlika između povremenog pružanja usluga i trajnog pružanja usluga (poslovnog nastana). Poslovni nastan zahtijeva dublju integraciju u gospodarstvo države članice sa stalnom infrastrukturom.

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

- Pružatelji usluga na koje se odnosi Direktiva o pružanju usluga imaju pravo pružati prekogranične usluge ako imaju poslovni nastan u bilo kojoj DČ EU/EGP-a.
- Sloboda pružanja usluga odnosi se na široki raspon usluga kao što su poslovne i profesionalne usluge, IT sektor, kreativna industrija, prodaja, građevina, turizam, ugostiteljstvo, trgovanje nekretninama, privatne usluge u domeni obrazovanja, razne neregulirane profesije, kao i novi poslovni modeli poput digitalnih platformi. Sve usluge koje Direktivom nisu izričito izuzete od prava poslovnog nastana i/ili prava pružanja usluga potpadaju pod primjenu pravila o horizontalnoj liberalizaciji tržišta u EU.

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

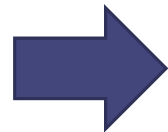
IMATI NA UMU

- Usluga se mora pružati uz naknadu (pr. Grogan case)
- Naknadu ne mora nužno plaćati primatelj usluge (pr. zdravstvene usluge koje primatelj plaća putem osiguranja, usluge koje su dio nacionalnog sustava obrazovanja)
- Nužnost postojanja prekograničnog elementa (pr. finski ribari)
- Sloboda pružanja usluga primjenjuje se i na primatelja usluga (pravo da određenu uslugu zatraži u drugoj DČ)
- Odredbe poglavlja o slobodi poslovnog nastana ne primjenjuje se na djelatnosti koje su, makar i povremeno, povezane sa izvršavanjem javnih ovlasti
- Zabrana ograničavanja ove temeljne slobode, OSIM ako je takva mjera opravdana razlozima javnog poretka, javnog zdravlja, ili javne sigurnosti

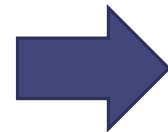
SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Zabrana ograničavanja ove temeljne slobode, OSIM ako je takva mjera opravdana legitimnim razlozima javne naravi:

- javnog poretka
- javnog zdravlja
- javne sigurnosti

Jednako primjenjiva
na sve osobe sa
poslovnim nastanom u
određenoj DČ

- Objektivno opravdana (test
proporcionalnosti):
- a) Postoji istinska potreba za restriktivnom mjerom
 - b) Mjera je odgovarajuća za određeni cilj i uzimajući u obzir potrebu
 - c) Cilj takve potrebe nije bilo moguće ostvariti manje restriktivnom mjerom

NAČELO ZABRANE DISKRIMINACIJE

- Čl. 18. UFEU

Unutar područja primjene Ugovora i ne dovodeći u pitanje bilo koju njegovu posebnu odredbu, zabranjena je svaka diskriminacija na temelju državljanstva.

Funkcioniranje 4 osnovne slobode ne može biti umanjeno ili dovedeno u pitanje diskriminacijom na temelju državljanstva (npr. nacionalnim zakonodavstvom koje otežava prekogranično pružanje određenih usluga)

Diskriminirati se može i vlastite državljane! (osposobljavanje u drugoj DČ, poslovni nastan u drugoj DČ i sl.)

PRIMJER

Van Binsbergen v Bestuur (C 33/74)

- nizozemski državljaniin je pravni savjetnik tužitelja u postupku pred nizozemskim sudom
- pravni savjetnik preselio u Belgiju tijekom postupka te mu je zabranjeno da nastavi zastupati stranku (nizozemski zakon: samo osobe sa poslovnim nastanom u Nizozemskoj mogu pružati usluge pravnog savjetnika)
- Indirektna diskriminacija
- ECJ: mjera je pretjerana (prerestriktivna)

Restrikcija je sama po sebi razumljiva: specifična vrsta usluge, želi se osigurati profesionalna usluga i primjenjivost nacionalnih propisa o odgovornosti

➤ nije udovoljeno **testu proporcionalnosti**

PRIMJER

Commission v France (C 262/02)

- francuski propis: sportski događaji mogu se prenositi na francuskim televizijama samo ako se uklone reklame za alkoholna pića
- Opravdanje: javno zdravlje
- ECJ: mjera je objektivno opravdana

➤ udovoljeno **testu proporcionalnosti**

PRIMJER

- X je društvo za građevinske usluge iz Belgije, obavlja usluge privremeno u Francuskoj
- FR pravo traži da za trajanja usluge X udovoljava zahtjevima socijalnog zakonodavstva
- ECJ: restrikcija da, javni interes da, Ali uvijek ocijeniti da li je cilj koji nameće mjera određena nacionalnim zakonodavstvom već postignut nacionalnim zakonodavstvom države članice pružatelja usluga (Belgije)

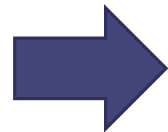

Uvijek provjeriti!

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA

Zabrana ograničavanja ove temeljne slobode, OSIM ako je takva mjera opravdana legitimnim razlozima javne naravi:

- javnog poretka
- javnog zdravlja
- javne sigurnosti

Jednako primjenjiva
na sve osobe sa
poslovnim nastanom u
određenoj DČ

- Objektivno opravdana (test
proporcionalnosti):
- a) Postoji istinska potreba za restriktivnom mjerom
 - b) Mjera je odgovarajuća za određeni cilj i uzimajući u obzir potrebu
 - c) Cilj takve potrebe nije bilo moguće ostvariti manje restriktivnom mjerom

Je li cilj već ostvaren zakonodavstvom
druge DČ kojem pružatelj usluge mora
udovoljavati?

PRIMJER

Pravilnik o pružanju zemaljskih usluga

„pružatelj zemaljskih usluga i korisnik zračne luke, ako su registrirani za pružanje zemaljskih usluga, može započeti s obavljanjem tih usluga nakon što dobije odobrenje od Agencije.”

Kriteriji za odobrenje:

- standardne i tehničke specifikacije koje su utvrđene za određenu zračnu luku
- zadovoljavajuće iskustvo
- stabilna financijska situacija
- odgovarajuća organizacija
- dostatno pokriva osiguranja odgovornosti iz djelatnosti zaštita i sigurnost uređaja, zrakoplova, opreme i osoblja
- zaštita okoliša i udovoljavanje odgovarajućim propisima s područja socijalne politike

Je li cilj već ostvaren zakonodavstvom druge DČ kojem pružatelj usluge mora udovoljavati?

SUDSKA PRAKSA

CENTROS v OPĆA UPRAVA ZA TRGOVINU I DRUŠTVA DANSKOG MINISTARSTVA TRGOVINE(C-212/97)

- Opća uprava odbila je registraciju podružnice Centrosa u Danskoj
- Centros – UK društvo, danski državljani osnivači, neaktivno od osnivanja, temeljni kapital od 100 GBP (cca 1000 DKK) nije uplaćen niti stavljen na raspolaganje društvu (sjedište – UK)
- Unatoč odredbama danskog zakona koji dozvoljavaju osnivanje podružnice, Opća uprava odbila je registraciju iste s obrazloženjem da se zapravo ne radi o podružnici već glavnom poslovnom nastanu te da se ovim putem nastoje izbjeći nacionalna pravila Danske, osobito ona glede uplate minimalnog kapitala od 200 000 DKK (pravila o osnivanju društva)

CENTROS v OPĆA UPRAVA ZA TRGOVINU I DRUŠTVA DANSKOG MINISTARSTVA TRGOVINE(C-212/97)

- Nacionalni sud pita protive li se članci 52. i 58. Ugovora tome da DČ odbije registraciju podružnice društva koje je osnovano u skladu sa zakonodavstvom druge DČ u kojoj ima svoje sjedište, a u kojoj ne obavlja gospodarsku djelatnost, kada je svrha podružnice da omogući predmetnom društvu obavljanje cjelokupne djelatnosti u državi u kojoj će podružnica biti osnovana, čime se izbjegava osnivanje društva te time i primjenu pravila o osnivanju društava koja su ondje stroža u pogledu uplate minimalnog temeljnog kapitala
- Dansko tijelo ne osporava da svako dioničko društvo ili društvo ograničene odgovornosti koje ima svoje sjedište u drugoj DČ može obavljati poslove u Danskoj preko podružnice. Dakle, prihvaća kao opće pravilo da se u Danskoj može registrirati podružnica društva koje je osnovano u skladu s pravom druge države članice, dakle prihvatio bi registraciju podružnice u Danskoj kad bi Centros u Engleskoj i Walesu obavljao gospodarsku djelatnost.
- Osnivači društva Centros – odbijanje registracije podružnice je prepreka slobodi poslovnog nastana

CENTROS v OPĆA UPRAVA ZA TRGOVINU I DRUŠTVA DANSKOG MINISTARSTVA TRGOVINE(C-212/97)

ECJ: primjenjivo je EU pravo, neovisno o tome što se radi o danskim državljanima i što osnivači Centrosa ni ne osporavaju intenciju da većinsku aktivnost obavljaju u Danskoj putem podružnice

- ECJ: društva imaju pravo obavljati svoju djelatnost u drugoj državi članici posredstvom agencije, podružnice ili filijale, s time da mjesto njihova sjedišta navedenog u osnivačkom aktu, središnja uprava ili mjesto glavnog poslovnog nastana služi, kao što je to državljanstvo kod fizičkih osoba, tomu da se utvrdi pripadnost pravnom sustavu države članice
- Odbijanje registracije podružnice predstavlja prepreku korištenju slobode poslovnog nastana
- Država članica ima pravo poduzeti mjere kako bi spriječila da se zlouporabom prava izbjegne primjena nacionalnog zakonodavstva ili da se stranke zlouporabom prava ili na prijevaran način okoriste pravilima Zajednice, no ovdje se radi o pravilima za osnivanje društva kojima je udovoljeno

CENTROS v OPĆA UPRAVA ZA TRGOVINU I DRUŠTVA DANSKOG MINISTARSTVA TRGOVINE(C-212/97)

„pravo osnivanja društva u skladu sa zakonodavstvom države članice i osnivanja podružnice u drugim državama članicama sastavni je dio korištenja slobodom poslovnog nastana koja je unutar zajedničkog tržišta zajamčena Ugovorom”

- okolnost da pravo društava nije u cijelosti usklađeno unutar Zajednice nije od važnosti; štoviše, uvijek je otvorena mogućnost da Vijeće, na temelju ovlasti koje su mu dodijeljene člankom 54. stavkom 3. točkom (g) Ugovora o EZ-u, dovrši to usklađenje
- Činjenica da se sve aktivnosti obavljaju putem podružnice nije dovoljan dokaz da postoji prijevarno postupanje

“korištenje prednosti koje pružaju razni pravni sustavi država članica nije zlouporaba već sloboda poslovnog nastana”

KOMISIJA v NJEMAČKA (C-205/84)

ECJ: pravne i fizičke osobe koje većinu svojih usluga obavljaju na teritoriju određene države članice, ali održavaju poslovni nastan u drugoj državi (kako bi, primjerice, izbjegle primjenu određenog zakonodavstva te države) mogu se u određenim okolnostima tretirati kao osobe sa poslovnim nastanom u toj državi.

- na osobu bi se primijenile odredbe nacionalnog zakonodavstva države koje pokušava izbjeći poslovnim nastanom u drugoj DČ
- teret dokazivanja na državi koja tvrdi da osoba želi izbjeći udovoljavanje zahtjevima određene države

MICHAEL NEUKIRCHINGER V BEZIRKSHAUPTMANNSCHAFT GRIESKIRCHEN

C-382/08

- „uvjetovanje sjedišta/prebivališta u Austriji predstavlja diskriminaciju koja nije dozvoljena (čak i za zračni i pomorski prijevoz vrijede opće odredbe ugovora)”

„diskriminaciju predstavlja i činjenica da se stranom operatoru uvjetuje letenje uz prethodno izdavanje dozvola i od austrijskih vlasti, a bez da se prethodno uopće pokušalo utvrditi odgovaraju li njegove postojeće dozvole zahtjevima austrijskih propisa (pogotovo uzevši u obzir da su sigurnosni propisi u dobroj mjeri harmonizirani)

SEKUNDARNO ZAKONODAVSTVO

PROMETNI SEKTOR – JEDINSTVENO TRŽIŠTE – ASPEKTI

- Jedinstveno tržište pružanja usluga > prijevoznike usluge kroz sve grane prometa > usklađivanje tehničkih, administrativnih, sigurnosnih pravila = jedinstvena pravila
- Zajedničko tržište - jedinstvena pravila za dizajn i proizvodnju prometnih vozila
- Jedinstveno tržište radne snage u prometnom sektoru > usklađivanje pravila za davanje ovlaštenja za rad (licenciranje)

ZRAČNI PROMET

- Jedinstvena pravila/standardi za:

1. Proizvodnju – certificiranje zrakoplova
2. Održavanje zrakoplova
3. Certificiranje aerodroma, pružatelja usluga u zračnoj plovidbi (kontrola leta), operatora zrakoplova
4. Licenciranje:
 - Zračnog prijevoznika – dozvola (operativna licencija)
 - Članova letačke i kabinske posade zrakoplova – dozvola/potvrda
 - Kontrolora zračnog prometa

EU REGULATIVA

- **Uredba 748/2012**, Annex I - Dio 21
- **Uredba 1008/2008** o zajedničkim pravilima za obavljanje usluga zračnog prijevoza u EU
 - Uvjeti za izdavanje operativne licencije: posjedovanje valjane svjedodžbe (AOC) u kojoj se navode aktivnosti koje obuhvaća operativna licencija; vlasništvo i nadzor od strane zemalja EU-a i državljana zemalja EU-a, i ispunjavanje niza financijskih uvjeta
 - privremeno dopunjena Uredbom (EU) 2020/696 i Delegiranim uredbama Komisije (EU) 2020/2114 i 2020/2115

ZRAČNI PROMET (2)

- **UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1178/2011** o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu (SL L 311, 2011.)
- utvrđuje detaljna pravila za:
 - 1. različita ovlaštenja za dozvole pilota, uklj. uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspendiranje ili oduzimanje dozvola, ali i uvjeti pod kojima se prihvaćaju dozvole izdane u trećim zemljama;
 - 2. certifikaciju osoba odgovornih za provođenje letačkog osposobljavanja ili osposobljavanja na uređajima koji simuliraju let i za procjenjivanje vještina pilota;
 - 3. različite certifikati o zdravstvenoj sposobnosti za pilote, uklj. uvjete za izdavanje, održavanje, izmjenu, ograničavanje, suspendiranje ili oduzimanje certifikata o zdravstvenoj sposobnosti, te uvjete za konverziju nacionalnih certifikata o zdravstvenoj sposobnosti u međusobno priznate certifikate o zdravstvenoj sposobnosti;
 - 4. certifikaciju zrakoplovno-medicinskih ispitivača, i uvjete pod kojima liječnici opće prakse mogu djelovati kao zrakoplovno-medicinski ispitivači;
 - 5. periodičku zrakoplovno-medicinsku procjenu članova kabinske posade, kao i kvalifikacije osoba odgovornih za tu procjenu.

ZRAČNI PROMET (2)

- **UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1178/2011** o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu (SL L 311, 2011.)

Kratice koje se koriste u ovoj dozvoli / Abbreviations used in this licence	
ATPL	Dozvola prometnog pilota / Airline Transport Pilot Licence
CPL	Dozvola profesionalnog pilota / Commercial Pilot Licence
MPL	Dozvola pilota višečlane posade / Multi-crew Pilot Licence
PPL	Dozvola privatnog pilota / Privat Pilot Licence
LAPL	Dozvola pilota za lake zrakoplove / Light Aircraft Pilot Licence
SPL	Dozvola pilota jedrilice / Sailplane Pilot Licence
BPL	Dozvola pilota balona / Balloon Pilot Licence
A/HVAs/S/B	Avion / Helikopter / Zračni brod / Jedrilica / Balon / Aeroplane / Helicopter / Air ship / Sailplane / Balloon
IR	Instrumentalno ovlaštenje / Instrument Rating
SP	Jednopilotni / Single Pilot
MP	Višepilotni / Multi Pilot
SEP/SET	Jednomotorni klipni/turbinski / Single Engine Piston/Turbine
MEP	Višemotorni klipni / Multi Engine Piston
FI,TRI,CRI, S,FI,MCCI, STI,MI,FTI	Prema listi u poddjelu J Part-FCL / Refer to Subpart J in Part-FCL
FE,TRE, CRE,SFE, IRE,FIE	Prema listi u poddjelu K Part-FCL / Refer to Subpart K in Part-FCL

HRVATSKA AGENCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO
CROATIAN CIVIL AVIATION AGENCY

Croatian Civil Aviation Agency

EUROPEAN UNION

DOZVOLA LETAČKOG OSOBLJA
FLIGHT CREW LICENCE

Izdano u skladu sa Part-FCL
Ova dozvola ispunjava ICAO standarde, osim za privilegije LAPL i EIR

Issued in accordance with Part-FCL
This licence complies with ICAO standards, except for the LAPL and EIR privileges

EASA Obrazac 141. - 1. izdanje / EASA Form 141 Issue

CESTOVNI PROMET (1)

- **Uredba 1071/2009 o uspostavljanju zajedničkih pravila koja se tiču uvjeta za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika** (SL L 300, 2009, str. 51)
 - Dozvola – 4 uvjeta:
 1. stvaran i stalan poslovni nastan u EU – lakša i efikasnija kontrola poslovanja prijevoznika
 2. Dobar ugled (DČ određuju kriterije ali uredba određuje razloge za gubitak dobrog ugleda)
 - * Registar prijevoznika
 3. Financijska sposobnost (novčano izražen kriterij; dokazivanje; suspendiranje)
 4. Stručna osposobljenost (DČ određuju kriterije)
 - > u svakom trenutku od početka do kraja bavljenja prijevozničkom profesijom* sudska praksa: Wattenberg (C-146/78)

CESTOVNI PROMET (2)

- **Uredba 1072/2009** > Pristup tržištu međunarodnog prijevoza robe, i
- **Uredba 1073/2009** pristup međunarodnom tržištu autobusnih prijevoznčkih usluga
 - U primjeni od 2011.
 - *Community licence* (EU dozvola)
 - Prijevoznik iz treće države uz dozvolu mora posjedovati i potvrdu (atest) za vozača

ŽELJEZNIČKI PROMET

- Postupna liberalizacija tržišta željezničkih prijevoznčkih usluga (4 „paketa”)
- **Europska agencija za željeznice (ERA)** - jedinstveno mjesto izdavanja potvrda za vozila i potvrda o sigurnosti za operatore
- Direktiva 2007/59/EZ o davanju ovlaštenja strojovođama koji upravljaju lokomotivama i vlakovima na željezničkom sustavu Zajednice
 - ODLUKA KOMISIJE o donošenju osnovnih parametara za registre dozvola za strojovođe i dopunskih potvrda predviđenih Direktivom 2007/59/EZ
 - UREDBA KOMISIJE 36/2010 o predlošcima Zajednice za dozvole za strojovođe, dopunske potvrde, ovjerene preslike dopunskih potvrda i obrasce zahtjeva za dozvole za strojovođe
 - ODLUKA KOMISIJE o kriterijima za priznavanje centara za osposobljavanje strojovođa, o kriterijima za priznavanje ispitivača strojovođa i o kriterijima za organizaciju ispitivanja u skladu s Direktivom 2007/59/EZ

JEDINSTVENO TRŽIŠTE OSIGURANJA

SLOBODA PRUŽANJA USLUGA – ZAKON O OSIGURANJU

- Čl. 4.a i čl. 77.
- Osiguravajuća društva drugih država članica EU - obveza notifikacije HANFA-e o namjeri obavljanja djelatnosti u RH, kao i vrste osiguranja koja ovlaštena sklapati
- Na stranicama HANFA-e dostupan spisak osiguravajućih društava drugih članica EU koji su, da bi osiguravatelj ili zastupnik/posrednik u osiguranju iz EU mogao pružati svoje usluge u RH, njegovo nadzorno tijelo mora obavijestiti nadzorno tijelo u RH (HANFA)

Popis osiguravajućih društava i brokera koji sukladno tome mogu obavljati svoju djelatnost u RH objavljen je na linkovima: <http://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/registri/notifikacije-drustava-za-osiguranje-iili-reosiguranje-iz-drzava-clanica-eu/>

<http://www.hanfa.hr/trziste-osiguranja/registri/notifikacije-zastupnika-i-posrednika-iz-drzava-clanica-eu/>

- ! Osim što se određeno društvo mora nalaziti na navedenom spisku, mora biti naznačena i konkretna vrsta osiguranja koju su ovlašteni nuditi u RH.

OBVEZNO OSIGURANJE — MEĐUSOBNO PRIZNAVANJE

- **Uredba 785/2004** o obveznom osiguranju operatora zrakoplova
- Dostava dokaza o osiguranju u jednoj DČ trebala bi biti dovoljna za sve
- Obveza podnošenja dokaza o osigurateljnom pokriću državi članici:
 - 1. koja je izdala operativnu licenciju (prijevoznici)
 - 2. u kojoj je zrakoplov registriran (operatori),
 - 3. državi članici koju prelijeće (moguće)

HVALA NA PAŽNJI!

HRVATSKO
DRUŠTVO
ZA TRANSPORTNO
PRAVO
*Croatian
Transport
Law
Association*

isavic@pravo.hr

ana.kapetanovic@ccaa.hr